

Додаток 8. Короткий словник використаних термінів

Асиметрія (від грец. *ασυμμετρία* – невідповідність) – відсутність або порушення симетрії

Варіанта (лат. *varians, variantis* – змінний). Організм тварини або рослини, який відхиляється за певною ознакою від основного типу. У біометрії – кожен член варіаційного ряду чисел.

Варіаційний ряд – ряд ранжированих значень ознаки, в якому визначена зустрічаємість (частота) окремих варіант.

Варіація (лат. *variato* – зміна) відхилення будь-якої ознаки від її середнього значення у варіаційному ряді.

Величина – зафіксована дослідом кількісне або якісне відбиття будь-якої ознаки об'єкту досліджень.

Виборка – певна кількість варіант, що відібрана для аналізу із їх генеральної сукупності.

Генеральна сукупність – сукупність об'єктивно існуючих угруповань біологічних об'єктів або їх ознак, які є предметом досліджень.

Дисперсійний аналіз – статистичний метод виявлення факторів, які впливають на властивості об'єкта, що його вивчають.

Дисперсія (лат. *dispersio* – розсіяння) – міра розсіяння випадкової величини навколо її середнього значення.

Довірчий інтервал – проміжок між довірчими межами, в яких з тією або іншою імовірністю міститься визначений відповідний параметр, що притаманний генеральній сукупності.

Достовірність – ступінь визначення того, що параметри визначені для вибіркової сукупності відповідають об'єктивно існуючим параметрам.

Екссес (від лат. *excessus* – вихід, відступ, відхилення) – порушення будь-якого нормального прояву явищ. Одна з форм розподілу вибірових сукупностей, коли спостерігається надмірне накопичення варіант в

центральных класах варіаційного ряду.

Імовірність – показник об'єктивної можливості очікуваного результату.

Інтервал (лат. intervallum – проміжок, відстань) – сукупність усіх чисел, що містяться між двома даними числами, які характеризують значення будь-якої ознаки.

Коваріація – середнє значення з сум добутоків відхилень взаємозалежних показників (x і y) від їх середніх значень.

Кореляція (від ко... і лат. relato – відношення) – у біології певне співвідношення між будовою окремих частин організму та їхніми функціями; у біометрії – залежність між величинами, що не має чіткого функціонального характеру.

Критерій (від грец. κριτήριον – засіб судження) – мірило для визначення, оцінки предмету, явища, ознаки, яке взято за основу класифікації.

Кумуляція (від лат. simulatio, від simulo – загрибаю, нагромаджую) – нагромадження значень відповідних ознак.

Ліміти (від лат. limes, limites – межа) – крайній ступінь обмеження.

Математичне очікування – середнє значення випадкової величини, що визначається як сума добутоків окремих значень цієї величини на імовірність їх прояву.

Модуль (від лат. modulus – міри) – абсолютне значення будь-яких величин.

Нульова гіпотеза – робоча гіпотеза, що береться за основу критеріїв достовірності. Звичайно полягає в припущенні повної відсутності різниці між параметрами генеральної сукупності і їх значеннями визначеними для вибіркової сукупності.

Огіва – графік варіаційного ряду, на якому на осі абсцис відкладаються накопичуємі частоти, а на осі ординат – значення ознаки.

Ознаки – будь-яка риса або прикмета, за якої можна відрізнити один предмет від іншого.

Ранжирування (від ранжир – нім. rangieren – ставити в ряд; франц. – ranger) послідовне розміщення ознак за їх величинами.

Ранг (нім. rang – чин, від франц. rang – ряд) – місце положення даної ознаки у варіаційному ряді за порядковим номером.

Регресія (лат. regressio, від regredior – повертаюся) імовірна залежність середнього значення якоїсь величини від іншої величини.

Репрезентативність (лат. represento – подання, representatio – наочне зображення) – представництво – ступінь відповідності вибірових показників її параметрам у генеральній сукупності.

Симетрія (грец. σιμμετρία) – гармонія, розмірність; розміщення точок або частин предмету в просторі, коли одна половина є ніби дзеркальними відображенням другої.

Ступень вільності – числа, які показують кількість вільно варіюючих елементів статистичної сукупності.

Частість – абсолютна чисельність окремих варіант, яка показує, як часто вони зустрічаються в даній сукупності.

Частотність – відносна частота окремих варіант, які представлені в долях одиниці або в процентах до загального числа спостережень.

Функція (від лат. functio – виконання, звершення) – величина, яка змінюється зі зміною незалежної змінної величини (аргументу).

Функціональна залежність – зв'язок між змінними величинами, в якому кожному значенню однієї з них відповідає одно або декілька суворо визначених значень іншої величини.

Явище – подія, факт.